

LETO XI.

ZVEZEK 20.



Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.




NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.



MARIBOR, 1911.
CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 20. zvezka:

	Stran	Stran	
Pouk.		Govorniške vaje:	
Politična šola: 3. Socijalna demokracija	305	Pozdrav mladenkam 319	
Zabava:			
Ob mrtvaškem odru	307		
Vojaški mirozov	311		
Razgled po svetu.	311	Dekleta naročite si pri S. K. S. Z. v Mariboru svoje deklishe znake!	
Orli:			
Telovadba starejših orlov	311	<hr/> Dekletom! Znana vrla prijateljica Pepca Senica v Šmarju pri Sevnici je izdala knjižico »Slov. deklet«. Priporočamo vsem članicam D. Zvez, da si to lepo knjižico takoj naroče pri pisateljici. 1 komad stane 40 v, po pošti 50 v. Ob enem se priporočamo, da si dekleta naroče več deklških znakov, ki jih ima v zalogi S. K. S. Z. v Mariboru, komad stane 1 K. <hr/>	
Orel v Teharjih	311		
Dekliški vrtec:			
Dobra gospodinja	312	<hr/> Prav lepo posestvo pri Velikovcu	
Jesen	312		
Pohujšana dekleta	313	na Koroškem blizu mesta in državne ceste, z pribl. 45 orali najboljšega sveta, kjer vse žito imenitno raste in kjer se redi čez 20 govedi, 4 konji, nad 40 svinj itd. se radi družinskih razmer za komaj 15 tisoč gold. proda. Posestvo ima krasno lego, rodovitno polje, veliko sadja, paše za govedi, konje in svinje. Poslopja so vsa v najboljšem stanju in so sama nad 15 tisoč gold. vredna. Za pribl. 9 tisoč gold. je dolga z jako nizkimi obrestmi in tokratno amortizacijo, tako, da treba kupcu le kakih 5 tisoč gold. Naslov: Jekl, Klopiče, pošta Velikovec, Koroško	
O likanju	313		
Društveni glasnik:			
Špitalič	314		
Velika nedelja	314		
Ptuj	315		
Sv. Jurij ob Ščavnici	315		
Poljčane	316		
Sv. Magdalena v Mariboru	316		
Cirkovce	316		
Sv. Ana na Krembergu	317		
Zreče	317		
Iz Koroškega	317		
Konjice	318		
Gornja Radgona	318		
Rajhenburg	319		



Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 14. oktobra 1911.



Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.

Vsem mladeničem se toplo priporoča: „Zlata knjiga slov. Orlov“. Spisal Franc Terseglav. Cena vez. knjigi 2 K, broš. 1 K. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Pouk.

Politična šola.

3 Socijalna demokracija.

Cela Avstrija stoji ravnokar pod močnim vtiskom strašnega dogodka, ki se je odigral dne 5. oktobra v prvi seji državnega zbora. Vodja socijalnih demokratov, žid dr. Adler, je imel strupeno hujskajoč govor o draginji, kar počí iz galerije strel in za njim še drugi, tretji, četrti in peti. Kroglje so žvižgale nad glavami poslancev, mimo ušes ministrov, in podpredsednikov ter se zarile v tla in v ministrske mize. K sreči ni bil nihče zadet. A strelí so bili namenjeni justičnemu ministru Hochenburgerju. Kdo je storil ta strašen zločin? Morda kak obupan oče, ki ima doma kopico stradajočih otrok, bolno ženo, in ga je sedanja draginja spravila v obup? Ne, ampak to je 25 let star človek, ki je v kratkem zapravil svojo lepo dedščino z razbrzdanim življenjem, človek, ki je skozi in skozi sprijen. Po rodu je žalibog Slovan, rodom iz Šibenika v Dalmaciji. Po mišljenju je s o c i j a l n i d e m o k r a t, kakor je sam naravnost izpovedal.

Vsak stan, vsak narod, vsaka stranka ima svoje smeti, a če eden zagreši, ni za to odgovoren dotični stan, narod ali stranka. Če n. pr. sin kaj ukrade, ni tega kriv oče. Drugače pa je, če ga je morebiti oče učil krasti, ga k temu šuntal, mu dajal priložnost, ga ni svaril pred tatvino. Tedaj je tak oče odgovoren za to. Socijalno-demokratska stranka je tudi odgovorna za strašno dejanje svojega propadlega človeka, zakaj on je storil le to, kar stranka že zdavno uči. Golo hinavstvo je, če se sedaj socijalno-demokratski voditelji zgražajo nad tem činom in ga obsojajo. Učence bodo kaznovali, učitelji pa ostanejo brez kazni in bodo še na-

prej sejali pogubno seme, ki rodi takšne sadove.

Socijalna demokracija je tisti satan, ki zastruplja zlasti mlade ljudi, dela iz njih nezadovoljneže, jih popolnoma spridi s svojimi nauki, jim iztrga iz srca vero in vsak čut poštenosti, napravi iz njih zveri. Če so tudi med socijalnimi demokrati pošteni ljudje, pride to od tod, ker so po svoji naravi boljši kakor njihova stranka in njeni nauki in ker se k sreči ne držijo dosledno teh naukov. Kdor se pa drži dosledno hujskarij, ki jih trosi socijalna demokracija med ljudstvo, mora postati tak, kakor je Nikolaj Njeguš Vavrak, ki je izpustil strele v državni zbornici.

Socijalna demokracija je tudi pri nas raztresena, zlasti tam, kjer so rudokopi in tovarne. Na stotine in tisoče mladih ljudi nam požre ta pošast. Iz sinov poštenih slovenskih starišev napravi zagrizene sovražnike krščanske vere, slovenskega naroda in vsakršnega reda. Zatorej je potrebno, da naši mladi prijatelji spoznajo socijalno demokracijo in se je pravočasno varujejo, zlasti če pridejo v mesto ali v tovarne. O zgodovini in ciljih socijalne demokracije se lahko poučiš v Krekovi knjigi „Socijalizem“ ali pa v Ušeničnikovi „Sociologija“; ti dve knjigi bi ne smeli manjkati v nobeni društveni knjižnici in inteligentnejši udje, zlasti pa voditelji, bi naj od časa do časa razlagali posamezna poglavja.

Duševni oče socijalne demokracije je Karl Marks (rojen v Trieru na Nemškem l. 1818, umrl v Londonu l. 1883). Njegovo glavno delo, v katerem je razvil socijaldemokratski nauk, nekako sv. pismo socijalnih demokratov, je knjiga, „Das Kapital“ Z Marksom je sodeloval in njegov nauk deloma izpopolnil Friderik Engels (umrl l. 1895).

Ta dva moža sta že leta 1848. izdala razglas na vse proletarce* in trpine ter tako zasnovala mednarodno socialdemokratsko organizacijo. Kot agitator je na množice najbolj vplival Ferdinand Lassale (1825—1864). Socialna demokracija si je zapisala na svoj prapor, da hoče pomagati tlačnim, siromašnim delavskim slojem. Ta namen je sicer hvale vreden, toda pot in sredstva, s katerimi hoče to doseči, so popolnoma napačna in vodijo ravno do nasprotnega cilja. Socialni demokraciji ni na tem, da bi bilo ljudstvo srečno in zadovoljno ter bi v miru uživalo sad svojega truda. Marks obsoja naprave, ki bi pomagale ubožnim slojem, netiti treba marveč nezadovoljnost, hujskati k sovraštvu, da čim prej izbruhne splošna krvava prekucija; nastane splošno klanje in se podere ves družabni red. Od hujskanja in sovrašva živi socialna demokracija, njeni voditelji hujskajo množice k izgredom, in če oblast prime in kaznuje izgrednike, porabijo to zopet za novo hujskanje in agitacijo. Na Dunaju n. pr. so pri zadnjih izgredih pobijali okna, metali klopi iz šol, razbijali vozove, ki vozijo po ulicah, kakor da bi se mogla odpraviti s tem draginja! Potem pa bi naj taka dejanja državna oblast še pohvalila! Ker je krivce kaznovala, hujskajo zavoljo tega in bi morala celo pasti glava justičnega ministra.

Socialna demokracija je načeloma skozi in skozi brezverska, taji Boga, neumrlost duše, vsako postavno oblast, razen socialdemokratske seveda, človeka zadnji cilj je uživati, med življenje in človekom ni bistvenega razločka. Tak nauk mora seveda podivjati človeško srce. Da ljudem iztrgajo vero iz srca, ščuvajo v svojih listih in po shodih ljudstvo proti cerkvi, sramotijo vse, kar diši po veri, črniijo cerkvene služabnike, s črnimi barvami o-

pisujejo resnične in neresnične škan-dale. Veronauk hočejo izbacniti iz šole, mesto v. zakona hočejo imeti prosto ljubezen, odpraviti hočejo vse postave, ki kaznujejo sramotenje vere. Pravičnosti in ljubezni socialni demokrat ne pozna. Tako izpridi socialna demokracija zlasti mladega človeka, ker mu vzame najzanesljivejšo oporo, vero; uči ga: le uživaj, le uživaj. Če pa nimaš več kaj, pa vzemi tistim, ki imajo. Šeste in sedme zapovedi socialdemokrat ne pozna, kjer je priložnost, odpravi tudi peto in začne pobijati svoje nasprotnike; osme tudi ne pozna, ker z lažjo in hinavščino dela v besedi in pisavi zoper svoje nasprotnike. Sploh nobena postava božja nima več veljave.

Seveda ob času volitev in pred ne-razsodnimi ljudmi zna tudi socialni demokrat pobožno zvijati oči; podedoval je to po svojem očetu — liberalizmu. Oh, mi nismo proti veri, vera je zasebna reč in se ne sme mešati v javnost. Seveda socialdemokrat sme v javnosti uveljavljati svoja načela, kristjan pa ne. To je pravica, svoboda in enakopravnost! In če je vera, kakor pravijo, res zasebna reč, skrivnost našega srca, pa naj jo pustijo pri miru, ne pa da z vsemi mogočimi sredstvi skušajo vero izdreti iz srca, ne da bi mogli postaviti kaj boljšega na njeno mesto, ampak v srce, ki je izgubilo vero, se naseli podivjanost, nezadovoljnost, praznosta, obup; človek, ki je odrekal pokorščino Bogu in njegovim postavi, postane suženj svojih strasti.

Ravno tako hinavska je socialna demokracija glede n a r o d n o s t i. Engels se je izrekel proti narodnostnemu načelu, socialna demokracija se imenuje mednarodno, češ, njej je vse eno, kakšne je kdo narodnosti. Če bi bilo socialni demokraciji resno do tega, da se hoče potegovati za tlačene in zatirane sloje, bi se morala pri nas potegovati za manjše, tlačene narode. Vidimo pa ravno nasprotno. Socialni demokratje v vseh narodnih vprašanjih potegnejo z našimi zatiralci, vedno držijo z Nemci, koder se gre zoper nas, v Mariboru in drugod je ravno soci-

* Proletarec ali proletarijat prihaja od latinske besede proles = otrok. Pri Rimljanih so tako imenovali najnižjo vrsto prebivalcev, ki niso drugo imeli kakor deco. Dandanes pomeni proletarijat delavski stan, ki nima svojega posestva in komaj toliko zaslužka, da sebe preživi.

jalna demokracija najhujši priganjač nemškutarstva. L. 1899. so sicer na strankinem shodu v Brnu sklenili, naj bi se spremenila Avstrija v zvezo narodnih skupin, dosedanje dežele naj bi prenešale, posamezni narodi bi se naj združili in se sami upravljali po narodnih zborih na podlagi splošne in enake volilne pravice. To je sklep za papir in pesek v oči nerazsodnim ljudem, v resnici so pa socialni demokratje posebno med Slovenci vedno in povsod pomagali nadutega nemštva.

O priliki še pojasnimo stališče socialne demokracije nasproti kmečkemu

stanu. Komur je na srcu lastni blagor in blagor naroda, se ne bo nikdar dal slepiti social-demokratičnim agitatorjem. Socialni demokratje imajo celo armado dobro plačanih voditeljev, uradnikov, organizatorjev, tajnikov, zapupnikov, agitatorjev. Vsi ti strastno delajo, da pomnožijo socialdemokratične vrste, zakaj gre se za njihov žep. Širni sloji ubogih in nezavednih delavcev pa morajo teden za tednom plačevati strankin davek za te pijavke, ne da bi vedeli, za kaj se gre. Strahovanje, laž in sila, to je moč, ki drži pokonec socialno demokracijo.

Zabava.

Ob mrtvaškem odru.

Spisala Pepca S.

Sem po dvorišču stopa mož trdnih korakov. Postave je velike in tanke. Dasi še stopa nekako ponosno kot mladi vojak, vendar se mu že poznajo na licu proge, znaki starosti. Lasje so postali že beli in hrbet nekoliko upognjen. Izpod gostih obrv se sveti dvoje očes z nekako ostrim in strupenim pogledom.

Ne vedoč, kam bi se obrnil in kje bi našel kako malo napako, nad čemur bi si ohladil svojo jezo; stopi prekoplta na cesto, ki pelje mimo „Borinove“ gostilne.

Bil je oče Gregorec, po domače „Prekletnik“, ki je bil gospodar velikega posestva na Doberci. Star je že nad 50 let, a njegova žena pa komaj 38 let, ki se je ravno danes preselila v večnost. Družine ni imel radi svoje velike skoposti, češ, kar družina pride-la, tudi družina poje. Le edino hčer, ki je bila stara še-le 18 let, je priganjal celo k najtežjemu delu. „Le delaj, punca, če hočeš biti kedaj bogata in se ponašati z denarcem, kot se že sedaj lahko tvoji oče“, vpil je neprenehoma na njena ušesa. Tudi svoji ženi ni privoščil nikdar ljubega miru. Dokler se je mogla še kaj gibati, ni mirovala in nehala skrbeti za svojo ljubljeno Pavlico. „Moj Bog, kaj mi je storiti,“ zdihovala je ubožica pogostokrat, ka-

dar je bila sama v sobi in šivala obleko za edino hčerko. Ozrla se je preseče na podobo najsvetejših Src in si brisala vroče solze, solze skrbi in žalosti, ki so ji tekale po uvelem, bledem licu. „Ti, o Marija, ne dopusti, da postane moj otrok, moja Pavlica, kdaj Tebi nezvesta. Tebi jo izročim v varstvo, da jo vodiš po pravi poti. Ti ji bodi mila, skrbna mamica, ko bodo položili mene v črni grob! Kako rada bi še živela, da bi gledala svoje dete, ki bi bila pridna in mi pomagala pri delu, a moje ure so štete. Naj bo, saj je to le izpolnitev božje volje.“

Tako se je mamica tolažila in jokala, zdihovala in priporočala hčerko v varstvo mogočne Zaščitnice. Hudo ji je bilo, kadar si je zmisli-la, kako postopa mož proti njej in hčeri. Vedela je, da jo črti, a izdati se ni hotela. Prepričana je bila, da že komaj čaka na njeno smrt, da bo zopet prost in si izbiral bogate neveste . . .!

A vendar je molčala o vsem, kot bi niti ne slutila. Še celo Pavlici je to ostalo tajno, nejasno in prikrito. Da jo oče zaničuje, je vedela, a vzroka ni mogla najti. Smilila se jej je mamica, ko je naenkrat opazila na njenem, poprej rdečem licu, veliko izpremembo. Začela je kašljati in slabeti. Čeprav ni tožila boleznj nikomur, vendar je slutila Pavlica takoj, da to ne pomeni nič kaj dobrega. In res. Nekaj časa se je še vzdrževala po koncu, a kmalu

jo je neizprosna bolezen položila v bolniško posteljo, iz katere ni več vstala.

Kot največji zločinec, ki išče brez miru pokoja in kraja, kjer bi umiril pekočo vest, enako se je godilo s Pavlico. Poprej vesela in zdrava, hodila je sedaj okrog kakor človek, ki je obsojen za smrt. Kaj naj počne, če ji umre mamica, za katero bi dala svoje življenje? H komu se naj zateče, kadar jo njen lastni oče neusmiljeno preganja? Kot oster meč presunile so jo take strašne misli. „O ljuba Marija, ne vzemi mi še mamice, pusti jo še vsaj nekaj časa pri meni, da me varuje. Ne Marija, ne pusti je vzeti, moja je, edino moja zlata mamica! Vzemi ljubi Jezus moje borno življenje, a pusti mamico ateju. Kaj naj počnem brez nje, o Marija?“ Kdo more doumeti bridkosti in žalesti dobre hčerke, ko gleda na svojo zlato mamico, a ji ne more pomagati?

Pridi sem, moja edina tolažba, in pripoveduj mi kaj iz sv. pisma, da bom vsaj malo potolažena, poprosi jo mamica napol tiho.

Že je hotela začeti, kar se začuje pred vrati strašni ropot in takoj za tem zaničljiv smeh, ki je predril prsa uboge matere in ji zasadil smrtno orožje v sredino srca...

Pavlico obide smrtna groza, iz njenih prs se izvije bolesten vzklik!

Vrata se z velikim ropotom odpro in kaj zazro oči zavržene žene: njen mož se je zopet pijan priklatil domov v spremstvu nesramne ženske-tujke.

„No, stara, danes si pa le dobro oglej mojo prihodnjo ženo, ki bo gospodinjala v tej hiši, kadar odnesejo tebe!“

„Tudi ti, Pavla“, pristopi sem k njej in jej podaj roko v pozdrav: „poglej, to je tvoja druga mati!“

„Jezus Nazareški, usmili se me!“ krikne deklica v smrtnem strahu in se zgrudi poleg postelje svoje drage mamice. Nastopi trenotek, ki se ne da popisati.

Kakor nekdanj preroki, ki so oznanjevali ljudstvu kazni za greh, vzdigne se že skoraj napol mrtva žena v postelji in izgovori s svečanim glasom strašne besede: „Proklet bo tvoj za-

rod, ko si storil toliko izdajalstvo. Trpinčil si me do smrti, zaničeval in ubijal, dokler me nisi s svojim današnjim nesramnim dejanjem ubil. Zavržel si, kar je svetega, a glej, da te Bog ne zavrže. Prodaj si svojo hčer tuji krvi, in ti še misliš, da si pravičnik?! Gorje tebi, ker uboj vpije do neba. Poslavljaj me od tebe danes za vedno. Mojo ljubo Pavlo sem izročila Mariji v varstvo, ona bo skrbela za njo. Veliko krivico si zagrešil nad menoj, pa odpuščam ti vse, vse iz ljubezni do Boga in moje Pavlice.“

Komaj je nesrečna žena izgovorila še zadnje besede, začuti na glavi težak udarec. Udaril jo je njen lastni mož v divji jezi in zbežal skozi vrata na prosto s svojo grdo priležnico. „Umri, stara“, bile so zadnje besede divjega moža.

„Pavla, moja Pavla, kje si? Pridi k meni, moj ljubljeneček, po zadnji blagoslov!“

„Ne, draga moja mamica, Vi ne smete umreti! Kaj hočem sama na svetu?“ zakriči obupana deklica in se trdno oklene okrog vratu mamice.

„Bog me kliče k sebi, ljuba hčerka, ne pusti me več pri tebi. Ne boj se, Mariji sem te izročila, ona bo tvoja druga mama. Spominjaj se me, ko bom že počivala v črnem grobu, in ne zabi, da se kmalu vidimo onkraj groba pri Mariji. Ne zaničuj svojega izgubljenega očeta, saj ti bo Jezus podaril krono v nebesih za vse zemsko trpljenje. Moli za njegovo dušo, da se ne pogubi. Ti pa bodi pridna in poštena, ohrani najlepši cvet, čisto nedolžnost in krotkost. Varuj se slabe tovarišije kot strupene kače, ne prebiraj slabih knjig, ki so hujše kot strup in ne zaničuj duhovnikov, ker ti je le duhovnik na zadnjo uro najboljši tolažnik s sv. popotnico. Blagoslavljaj me v imenu Očeta in Sina in sv. Duha amen.“

Še en gorek poljub sprejme od mile mamice, in njena glava omahne nazaj...!

Ura na steni preneha s svojim tik-takanjem, duša mamice pa zleti v rajske višave. Tam na odru leži sedaj ona, ki je morala toliko grenkosti po-

skusiti na tem svetu. Tam leži sedaj ona, ki je bila zavržena od lastnega moža in teptana v prah. In vendar je imela na tem svetu še vsaj eno tolažbo: Njen edini otrok jo je ljubil iz celega srca. Prišla je pa bela žena z ostro nabrušeno koso in ni vprašala, bo li koga težko zapustila ali ne. Zapustila je ta svet in se preselila v boljši kraj, uživat srečo vekomaj. Njeno telo leži med cveticami na lepem, belem odru, krog in krog gore dolge, voščene sveče. Roke ima sklenjene k molitvi z rožnim vencem. Obleka ji je črna, okrog pasu pa jo ovija vijoličast pas. In kdo jo je tako okrasil in izkazal še zadnjo ljubezen in čast?

Bila je to Pavla, sedaj uboga, zapuščena sirota brez matere. Jokala je sirotica neprenehoma, ni se dala več utolažiti. Jokala je za svojo mamico in zraven pletla krasne vence in jih polagala okrog mile matere.

Ni se ganila od nje tudi ne za trenotek. Hotela je biti pri njej, četudi umre žeje in lakote.

Ljudje, ki so prihajali trumoma kropit umrlo, se niso mogli premagovati solzam, videč obupano hčer ob odru svoje matere. Tolažili so jo in prosili, naj skuša vsaj za nekaj trenotkov pozabiti gorje, ki jo je zadelo. Bog je hotel ineti tako, in mi ne moremo predrugačiti. Tudi tvojo mamico je poklical iz te solzne doline, kjer je morala ubožica toliko trpeti pri vsem svojem bogastvu. Bodi mirna in udaj se v voljo božjo!

„Ne, mamica, jaz Vas ne bom več zapustila,“ zavpije nesrečno dekle, „ob tem Vašem mrtvaškem odru bom klečala in Vas prosila, da izprosite pri Bogu še milost za me in za ateka. Da, mamica, vsi se bomo skupaj enkrat v nebesih veselili, upam pa, da bode to kmalu.“

Glazen jok nastane. Niti eno oko ni ostalo suho. Pogled na ranjko in na nesrečno dekle presunil je najtrša srca.

„Kaj takega še nisem videl“, šepetali so sosedje med seboj. „Sam Bog ve, kje se potepa ta ničvredni mož. Go-

tovo jo je zavil zopet k „Borinu“, s tisto grdo ničvrednico.“

Celi dan popiva okrog in se niti ne zmeni, da bi prišel domov, pogledat svojo žrtev, katero je uničil.

„Verjemi mi, dragi sosed“, zašepče stari „Grebenc“ na uho tovariša, „da ta Gregorec ne bo umrl naravne smrti. Bog ga bo kaznoval za njegovo nesramno življenje.“

„Koliko udarcev je prenesla reva po nedolžnem. Zdi se mi, da še sedaj slišim težke udarce po njenih plečih. Bog ji daj zato večni mir!“

„In ta Pavla, nesrečno dekle, kako se mi smili. Komaj je začela živeti, pa izgubi vse, kar je imela.“

Dolgo so se še sosedje pogovarjali med seboj različne stvari. Naenkrat se pa začuje zuna trda hoja.

Vsi so se spogledali in nemo pričakovali, kaj se ima zgoditi.

Srpo gledajoč na vse strani, stopi z negotovimi koraki v sobo gospodar Gregorec.

„Psi prokl . . . , Kaj delate tu v moji hiši? Kdo vas je sem poklical, da mi delate tukaj nadlego. Ven, pravim, čene, vas postrelim kot mlade mačke, tu sem jaz gospodar in nihče drugi!“

Nihče se ni ganil z mesta, le ostri pogledi svete jeze dobrih sosedov so švigali proti njemu.

Dosedaj se ni niti ozrl na ženo, ki je ležala na mrtvaškem odru, ko pa zasliši pretresajoč vzklik nesrečne hčere, ki je ležala na odru, skoči k njej, in kot bi trenil, jo zagrabi za lase in vleče proč od odra.

„Jezus, pomagaj mi! Marija, varuj me!“ zavpije dekle. A v tem trenotku začuti tudi oče trde pesti, ki so padale kot toča po njegovem hrbtu.

„Proč, proč, grdi morilec, zver v človeški podobi! Pogini kot mačka, grdi pijanec-izdajalec!“

Kot žival, kadar jo zakoljejo, primejo ga možaki in vlečejo iz liše.

Dolgo so se še potem pogovarjali o njem in njegovi surovosti. Vsi so sklenili, ostati celo noč pri mrliču, da ne bi bilo dolgčas ubogi deklici, katero so vsi iz srca ljubili.

Pogovarjali so se vsakovrstne reči, in kmalu so pozabili na prejšnji dogodek. Postali so glasnejši, vedno bolj veseli. Le zapuščena Pavla je plakala ob odru svoje matere in molila za svojega izgubljenega očeta, da ga Bog ne zavrže.

„Usmiljeni Jezus, usliši mojo prošnjo! Tebi, o Marija, ga izročim v varstvo, kot je moja mamica mene. Ne zapusti ga ti, o Kraljica, in prosi svojega Sina, da ga pripelje na pravo pot — na pot pokore. Poglej, o Devica, kako prosi hčer za svojega ateja, ti, edino ti, me moreš uslišati! Bog, pravični sodnik in usmiljeni oče, odpusti mu njegove pregrehe, on se bo poboljšal, o tem sem prepričana, ker hčer Marijina sem in Marija me mora in hoče vsikdar uslišati!“

Sklonila je glavico k tlom in ihtela . . . !

„Da, mamica, kmalu pridem za teboj in potem bom pri tebi vekomaj. Veseli se, moja dobra mama, tvoja hčerka bo kmalu zopet v tvojem naročju.“

Tam za goro se je začelo svitati. Kaj neki je to? Kazalec na uri se pomika že na pet in petelin se že pridno oglašča zunaj s svojim ki-ki-ri-ki.

„Lej, lej, saj se že svita, pa se mi zdi, da je še-le polnoči. Nocoj je bila pa res kratka noč. Meni se prav nič ne dremlje, kar ni moja navada“, se pobaha prvi sosed, ki je bil videti najbolj brihten.

„Ej, kdo bi zmiraj dremal, meni se pa celo noč ni niti enkrat zdehnilo, kar se mi vedno rado, kadar jo malo dalje potegnem“, oglosi se drugi.

„Tudi jaz sem lahko čul kot še nikdar“, pritrди hitro tretji. „Pa veste kaj, možje, domov bo treba iti, saj je že skoraj beli dan! Vendar pa moram zbuditi Pavlo, ker je zaspala kar tam ob odru. Ubogo dekle se mi zasmili, kadar jo pogledam. Ne kličem je rad, ker vem, da je ubožica že vsa izmučena, ali moram jo, da ne bo sama.“

„Ko bi bil vsaj oče kaj boljši, da bi bil doma, ali kaj hoče napraviti s pijancem?!“

„No, Pavla, le vstani sedaj, mi gremo domov, torej čuj ti pri mami, ker ni drugega! Sveti se že in ne bo ti več dolgčas.“ Med tem jo rahlo prime za roko in hoče vzdigniti ubogo siroto, ki je klečala ob odru, sklepala roke k molitvi in sanjala sladko, sladko . . .

Ni se ganila z mesta. Njene roke so bile otrpnjene in glavica globoko sklonjena na prsi.

„Moj Bog! Dajte vendar sem luč, da vidim dekleta v lice. Zdi se mi, da je zelo izmučena.“, krične možak prestrašeno.

Še enkrat jo prime krepko in rahlo vzdigne od tal. In kaj zazro oči dobrih sosedov?!

Srce uboge Pavle je nehalo biti. Njena čista duša je zletela v rajske višave k svoji mamici, po kateri je koprnelo njeno srce. Umrta je prevelike žalosti ob odru svoje mamice.

Tam po beli cesti se vije dolg izprevod. Štirje pogrebeci neso črno pobarvano krsto. Pred njo gresta dva duhovnika in pojeta mrtvaške psalme: „De profundis clamavi ad te Domine“ itd. Za krsto stopa pa mož s solzami v očeh. V rokah ima rožni venec in moli za svojo žrtev. Bil je Gregorec, poprej tako ošaben in sedaj krotek kot ovca. Izgubil je vse . . .

Zaplakal je kot otrok na grobu svoje žene. Spoznal je prejšnje življenje in je črosil za odpuščanje. Storil je trden sklep: popraviti vse prejšnje zlo . . .

Zopet je zaplakal in zadnji odšel proti domu . . .

Pretekkel je dan in zopet isti prizor. A krsta ni črna, ampak bela. Nesli so k zadnjemu počitku tudi pridno in nedolžno Pavlo..

Ni mogoče popisati bridkosti ne srečnega očeta. Kot obupan objame krsto svoje hčere in s tresočim glasom zavpije: „Odpusti mi, dobri otrok, zavoljo Jezusa in Marije! Tvoj oče se hoče poboljšati! Niti eno oko ni ostalo suho. Jok nesrečnega očeta ganil je najtrša srca.“

In kar je obljubil, je tudi izpolnil. Postal je pošten mož, vzor celi župni-

ji. Na svojo ranjko ženo in hčer ni pozabil. Vsako nedeljo je klečal na grobu hčere in materæ in premišljeval minljivost sveta. Klečal je ob grobu kot nekđaj Pavlica ob mrtvaškem odru in tudi on pretakal grenke solze.

Postal je iz zveri — ÷lovek, rešilo ga je trpljenje in molitev pravičnih duš.



Vojaški mirozov.

Počasi, zateglo glas trombe doni,
ob uri večerni deveti,
zpoznjenec naglo domov pribeži,
drugače dado ga zapreti.

Po sobah luči že ugašajo se,
vse mora zdaj v postelji biti
in nikdo nikamor več iti ne sme,
dok budnice zvokov ni čuti.

Zateglo, počasi glas trombe doni
naznanja že uro deveto,
in dnevi vojaku, kot glasi le ti,
počasi teko mu presneto.

Starogorski

Razgled po svetu.

Zadnjih štirinajst dni so v svetovni politiki nastopili važni dogodki. V ospredju stoji vojska med Italijo in Turki zaradi afrikanske pokrajine Tripolis, katero si hočejo prisvojiti Italijani. Postopanje Italijanov je celo krivično, zaletavajo pa se tudi v Albanijo, kjer se jim je pa Avstrija postavila po robu, češ, tu nimate nič iskati. Že itak nezaupno razmerje med Avstrijo in Italijo se je še poslabšalo. Mesto Tripolis se je sicer že vdalo, a Italijani bodo imeli v Tripolisu še hude čase, ker se pripravljajo mohamedanci na sveto vojsko zoper nje. — Na Portugalskem se je pričela vstaja zoper republiko, obnoviti hočejo kraljestvo, toda zadnji čas prihajajo poročila, da se je poskus monarhistov, to je pristašev kraljestva, ponesrečil. —

Dne 5. t. m. je začel naš državni zbor svoje jesensko zasedanje. Začetek je bil žalosten. Najprej je prišlo do velike praske, ker so prišli Čehi z otroki protestirat zoper to, da jim je zaprl dunajski mestni svet češke šole. Komaj se je ta vihar polegel in se je začela seja, je pa med govorom socialdemokrata Adlerja iz galerije Nikolaj Njeguš petkrat ustrelil proti ministrom. — Novi vojni minister je postal dosedanji poveljnik v Sarajevu, grof Auffenberg. Mož je zagrizen Nemeec in hud sovražnik Slovanov. Priporočil ga je nemški cesar, ki torej že vpliva na imenovanja naših ministrov, kakor bi bili mi že pod Prusom! — Na Španskem so zadušili vstajo, ki je hotela odpraviti kraljestvo.

Orli.

Telovadba starejših Orlov. Pri naših telovadnih odsekih štejemo tudi več starejših članov, posebno v mestih. Da ne bodo le-ti samo radi lepšega nosili poleti rdečo srajco, korakali v naših mladih vrstah ter nosili orlovske znake, priporočamo, da bi v zimskem času telovadila tudi „stara vrsta“. Nemci imajo svoje „Herrenringe“, tudi Sokoli imajo posebno telovadno uro za starejše gospode. Ta telovadba bi ne bila samo praktičnega pomena za

zdravje posameznikov, ampak bi tudi zelo dobro vplivala na mlajše Orle. Če bi ti videli, da telovadijo tudi starejši gospodje in se ti ne sramujejo, biti v vrstah Orlov, bi marsikateri mladenič še z večjim veseljem zahajal k Orlu. Sicer pa mislimo, da bi telovadba, recimo eno uro na teden, bolj ugodno vplivala na zdravje kot sedenje v gostinah.

Na Feharjih pri Celju se ustanovi Orel. Novo četo pozdravljamo!

Dekliški vrtec.

Dobra gospodinja. Danes le kratka črtica, v kateri vam hočem nekako pregledno pokazati, katere vrste živali nam nudijo ob raznih letnih časih najbolj okusno meso. Strogo se sicer ne da stvar po mesecih ali letnih časih razvrstiti, ker segajo termini večkrat eden v drugega; zato sledi samo pregled v glavnih potezah. a) Celo leto: govedina, teletina, povojeno svinjsko meso, navadne domače ribe, mesne konzerve. — b) V pomladi: jagnjetina, mlado koštrunovo meso, brinovke, divji petelin, žabe in želve. — c) V poletju: mlada domača in divja perutnina, srne, jeleni, postrvi. — d) V jeseni: dorasla domača perutnina, zajci, divje koze, jerebice, kljunači, orehovke (Haselrühner), fazani, prepelice. — e) V zimi: sveže svinjsko meso, deloma še domača in divja perutnina ter druge divjačine, polži, razposlane sveže morske ribe. — f) Raki v pomladi in poletju v mesecih, ki nimajo črke „r“ (maj, junij, julij, avgust). — Torrej, ljube mlade kuharice, le dobro izbirajte, da vas pohvalijo vsi, ne samo stara kuharica, ki obenem pohvali pridno vrtnarico in brhko perico.

Jesen. Minolo je vroče poletje, pa prišla je hladna jesen, in kmalu se zopet narava zazibala v sladke bo sen! Da, jesen je tu! Kaj pa me dekleta? Ali jo hočemo posnemati in tudi iti spat? Gotovo ne! Me ne bomo počivale; naš ideal je, stremiti po vedno višji izobrazbi, in v tem poznojesenskem in zimskem času, ki se nam približuje, bomo s podvojeno močjo delale v naših organiziranih krogih za naš časni in večni blagor, delale vstrajno in nesebično v korist bližnjemu, v čast in ponos našemu zatiranemu narodu, katerega nada, steber in bodočnost smo le mi, mladina. Dekleta! Čigava je bodočnost? Ona pripada mladini! Kakoršna mladina, takšna bodočnost! Jesen je tu! Rožice, katere smo spomladí vsejale, jih negovale, da so nas razveseljevale, bomo zdaj v jeseni poiskale in od najzlahotnejših shranile seme za prihodnjo setev. Kadar se mudimo

pri tem delu, pogledjmo še enkrat dobro suho steblovje cvetlic in pomislimo, kaj so nas one s svojim cvetom učile. Oglejmo si prvo cvetlico, modro vijolico; ona je vsled svoje skromnosti povsod priljubljena ter nam je v krasen vzgled ljube ponižnosti. Vijolica cvete v prvi spomladi. Tako mora biti tudi nam dekletom prva in največja skrb za čednost in ponižnost, ker ona je podlaga vseh čednosti, kakor jej je nasproten napuh, začetek vse hudobije. In zato tudi pravi svetopisno: Napuhnjem se Bog ustavlja, le ponižnim deli svojo milost. — Druga cvetlica, katere ne manjka v nobenem vrtu in nas opominja k pobožnosti, je s trnjem obdana dišeča roža vrtnica. S trnjem obdana je tudi pot pobožnosti, ali kdor najde do nje pravo stezo, nje mu je trnjeva pot sladka in prijetna, ker mu jo Gospod sladi in ga osrčuje z besedami: Moje breme je lahko in moj jarem je sladek! — Ustavimo se in pogledjmo rahločuten sadež nežne cvetlice lilije, katera nam je najlepša podoba naše stanovske čednosti, svete čistosti. Sadež lilijin se ne sme v jeseni izkopati, temveč dobro paziti, da nam po zimi ne zmrzne. Tako, dekleta, je nekako z našo nedolžnostjo. Pazimo dobro, da nam je ne omaja in ne izruva burja popačenega sveta, in ne zastrupi mraz viharnega; z zanjkami hudobije nastavljenega življenja, ker: lilija nedolžnosti enkrat izgubljena, ne pride več nobena. Spomnimo se večkrat enega izmed osmerih blagorov: Blagor njim, ki so čiste srca, ker oni bodo Boga gledali. — Pozabiti ne smemo cvetlice rumene solnčnice. Ona se obrača vedno proti in za solncem, in mu je vsled hvaležnosti, da jo oživlja s svojo lučjo in toploto, vedno pokorna, ter je tudi nam najlepši znak svete pokorščine. Na semena, oziroma sadeže teh štirih čednostnih cvetlic skrbno pazimo, da nam po zimi ne izumrjejo, da bomo spomladí na vrtilih cvetlice, v srcih pa njih čednosti skrbno gojile, in kadar bodo zopet v bujni rasti in cvetu, jih večkrat zvijale v

šopke ter jih povijale z zlato nitko božje ljubezni, ker brez ljubezni nam vse čednosti nič ne koristijo. Saj vemo, kako pravi apostol: Če bi imel tako vero, da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nisem nič; in zopet: Ako bi govoril angeljske jezike, in dal svoje telo, da se sežge, ljubezni pa bi ne imel, mi vse skupaj nič ne pomaga. Te štiri čednosti, zlasti ljubezen božja, naj dičijo vsako mladenko, da bo na jesen, na večer svojega življenja, vesela in zadovoljna, svesta si, da je jutro svoje mladosti čednostno v Bogu in z Bogom preživela. Jesen je tu! Ptiči, krilatí pevci so se poslovili, po nekem notranjem nagonu odpluli v toplejše kraje, sluteč tukaj bližajočo se zimo. Tem pticam-selivkam so nekako podobna naša dekleta, ki se tudi v jeseni v veliki množini vzdignejo, poslovijo od domače hiše in rodne zemlje ter gredo v tujino, in se tako neizkušene, neveščé tujega jezika, v nepoznanem jim kraju, pogrezajo naravnost v prepađ pogube. Nam, dekletom doma pri stariših, sije vedno toplo pomladansko solnce brezskrbne sreče in zadovoljnosti, med tem, ko dekletom v tujini preti neprestana burja sprijenega sveta, in strupeni zimski mraz nevarnosti za njih duše, on jim žuga, jih vsak čas pogoltniti v svoje nenasitno žrelo pogube, ako se z vso silo ne znajo ustavljati. Zato, dekleta, brez velike sile ne zapuščajte domače zemlje, ker od pridnega človeka domača gruda ne zahteva preveč truda, saj mu ona vedno tudi dosti dela in nudi kruha. Draga mi slovenska dekleta! Če že mora katera od vas od doma, ne odhajajte v predaljna in prevelika mesta, da vas prehitro ne okuži velikomestni zrak nevere in hudobije. Sprejmite drage volje te moje vrstice, čeprav niso izbranih besedi, namen pa je dober; ker jaz kot dekle celjske okolice in župnije imam priliko opazovati, kako tudi v našem, čeprav majhnem celjskem mestu dekleta, ki pridejo od daleč služiti, strašno zabredejo, da, še celo, kar je za nje največja nesreča, svojo vero popolnoma izgubijo. Pomislite, koliko hujša nevarnost je za

dekleta v večjih mestih! Čeprav je marsikje dobro, in mogoče še kje boljše, a vkljub temu je vendar doma najboljše. Dekleta! Ne pozabite lepega pregovora: Ljubo doma, kdor ga ima!
N. Ž.

Pohujšana dekleta. Nekoč sem šla po polju in vidim na njivi delavce. Bila so dekleta in ena stara ženica, ki so se pogovarjale o fantih, kateri fant je najlepši in kateri najlepše pleše, pa kako rad za vino plačuje, pa je morala ta in ona poleg fanta sedeti in piti celo nedeljo popoldan in še pozno v noč, in potem je fant rekel, da ga mora prav rada imeti. Tista stara ženica pa je rekla: Kaj pa doma stariši porečejo, ali privolijo v tako grešno znanje? Ona pa odvrne: Kaj jih pa skrbi, jaz jih ne bom poslušala, saj se bom omožila, zdaj si moram izbrati, katerega jaz hočem, nočem, da bi mi stariši izbirali. Potem je pa ženica vprašala: Kaj pa če si boš takšnega izbrala, da te bo prav pogosto tepel, čeravno zdaj zatrjuje, da te ima rad, ljubezen se spremeni rada v grenkobo. Najboljše bi bilo, da bi pustila fanta in stopila v Marijino družbo, če ti je sveti zakon namenjen, ti bo že Marija izbrala ženina. V Marijini družbi se boš naučila pokorščine, potrežljivosti in značajnosti. Dekle odgovori: V Marijino družbo ne maram stopiti, ker bi ne smela v krčmo hoditi in pa plesati, tudi ne s fantom občevati, pa k spovedi bi morala iti vsak mesec. Žena pa reče: Kaj te je sram, iti vsak mesec k spovedi, to pa te ni sram, da se s fantom grdo pogovarjaš ponoči pri oknu? Kaj misliš, ako ljudje ne slišijo, pa Bog sliši vse. Tebi je še premalo, iti vsak mesec k spovedi, smeš iti vsak teden, dokler se ne poboljšaš. Dekle: Da bi pa šla vsak teden k spovedi, bi pa ljudje rekli, da sem svetnica. Starka: Tisto poslušaj, kaj bi ljudje rekli, saj te ne bodo ljudje sodili, ampak Bog. Da, mladost je norost, starost je pa žalost.

O likanju. Pravilno likanje potrebuje precej vaje. Za domačo rabo sme se tudi manj natančno likati; dobro pa je, da dekle, bodisi da vstopi v

službo ali pride v boljšo hišo, razume pravilno likati. Važno je, da je Ukalna deska in likalnik v dobrem stanju. Deska ne sme biti premehko prevlečena, dvojna plast flanela ali enakega blaga zadostuje, belo likalno ruto pa je brez gub in nategnjeno pritrčiti. Železo ne sme biti prevročje, ako se je kos zasmodil, je istega zmočiti in proti solne obesiti. Mali rumenkasti madeži se odstrani z jesihom. Imeti se mora mokro gobo ali rutico, da se zasušeno perilo ovlaži. Kos, ki je za polikati, se ravno nategne in gladi z likalnikom v ravninitju sem in tja, da je suho in gladko. Široke robove se lika prvo narobe in potem pravo stran. Monogrami, znaki in vezenina se lika narobe, da se bolj vzvišeno pozna. Po-

likano perilo se lepo zravna, robove znotraj, monograme navrli, trakovi ne smejo ven viseti. Dokler je železo vroče, se lika, večje, gladke kose, z bolj ohlajenim pa trakove in nagubane kose. Likalnik se po vsaki rabi s suhero ruto obriše in shrani na suhem kraju. Ako pa je zarjavel, se ga pa mora z v terpentinu namočeno ruto obdrgniti, da rja izgine, potem pa suhega namazati spodaj z voskom. Polikano perilo se mora popolnoma osušiti in ohladiti, preden se položi v omaro; sedaj se tudi prešteje, ako se strinja število z onim zaznamovanim. Oprano perilo se zloži vselej pod enako vrsto v omari



Društveni glasnik.

Špitalič. Preljubi Naš Dom! Neštetokrat sem te že prečital, vsakokrat prineseš veliko dopisov od vseh stranih, toda nikogar ni, ki bi se oglasil iz Špitaliča. Nihče si ne upa prijeti za pero. Sprejmi torej od mene, priprostelega mladeniča enkrat skromen dopis. Ali smo Špitalčani res tako zaspani in zanikrni, da bi si ne upali ničesar ustanoviti? Skoro v vsaki fari že imajo mladeniči ali dekleta svojo mlad. ali dekliško zvezo ali pa Marijino družbo, samo pri nas nimamo ničesar. Ali nas je res tako malo, da bi si ne mogli ničesar ustanoviti, ne, dosti nas je, toda preveč zaspani smo; kdaj se bodedo pač tudi mi vzbudili iz spanja pravičnega? No čisto se pa tudi ne smemo pograjati; že od pomladi sem se nekaj malega giblje, veliko se jih je naročilo na Naš Dom in Slov. Gosp., katerega z veseljem čitajo. Sedaj po leti se zaradi obilnega dela ni moglo dosti storiti, toda če Bog da, po zimi pa moramo nekaj napraviti, če ne drugega, naj se pa ustanovi Marijina družba, kjer bi se zbirali mladeniči in dekleta skupno k narodnemu delu. Na delo torej, posebno mladeniči prirejajmo podučljive mladeniške sestanke, da se navdušimo za narodno in versko stvar. Ne bojte se raznih težkoč, čeravno se vam bo morebiti kdo smejal ali zabavljaj, naj vas ne bo sram, ampak mislite si, saj to je naša dolžnost. Nikdar vam ne bode žal, še v poznejših letih se boste z veseljem spominjali tistega časa, ko ste se združili med seboj in začeli delovati za blagor naše mile domovine. Začnimo prej kot slej resno delo, da pridemo do zaželjenega cilja. Zdrami se torej, mladina Špitalška, da boš imela enkrat vesele dneve za seboj in veseli bodo tvoji spomini na zlati čas srečne mladosti!

Špitalski mladenič.

Velika Nedelja. Dne 8. oktobra smo se zbrala dekleta velikonedeljske dekanije pri Veliki Nedelji. Posetile so nas tudi sestre izven naše dekanije iz Ptuja, od Ljutomera, od Sv. Jurja ob Ščavnici. Ob 1/2 10. uri je bila pridiga č. g. kaplana Štuhca, ki so z besedami »Kako bi se angelji božji ne veselili onih, katere se družijo tukaj z angelji božjimi,« opominjali dekleta, da naj se trudijo za lepe krščanske čednosti in tako s pomočjo angelov širijo kraljestvo božje na zemlji. — Zatem je bila slovesna sv. maša s skupnim sv. obhajilom, h kateremu je pristopilo ta dan okoli 300 deklet. — Po sv. opravi se je vršil shod. Za predsednico shoda se izvoli Mar. Lončarič iz Središča, ki da besedo veleč. g. dr. Hohnjecu. Veleč. g. govornik živo bodri dekleta k lepemu krščanskemu življenju. Vsako slovensko dekle naj dičijo štiri lepe čednosti: bogoljubje, deloljubje, domoljubje, in rodoljubje. Domača dekleta vabi g. govornik, naj rada pristopajo k dekliški zvezi, ki se ravno ta dan ustanovi pri Vel. Nedelji. Č. g. domači župnik Menhart predlaga odbor novoustanovljene D. Z. Nastopijo dekleta (19) s svojimi pozdravi, govori in deklamacijami: Iz velikonedeljske župnije Marija Kosi, Marija Voršič, Marijana Alt, Alojzija Škof; od Bolfenka Marija Kolarič in Neža Vnuk; od Sv. Miklavža Barbara Minarič; od Svetinji Frančiška Vraz in Micka Pichler; iz Središča Marija Krajnc, Jozefa Klobučar, Alojzija Modrinjak; iz Ptuja Ivana Horvat in Lojza Kovačič; od Sv. Jurja ob Ščavnici Alojzija in Marija Horvat; iz Ljutomera Alojzija Šoštarič; Štamberger Jozefa iz Središča priporoča zbranim »Dijaško kuhinjo« in nabere za njo 17 K. V popoldanski

pridigi stavi č. g. kaplan Štuhec presv. Srce Jez. in najčist. Srce Mar. za vzor čistosti in nedolžnosti. Po večernicah smo šle gledat igro »Svoje glavna Minka,« ki so jo priredile za ta dan domača dekleta.

Ptuj. Tudi shod meseca septembra se je vršil v občo zadovoljnost. Bilo je mnogo zanimivih točk na vsopred, naj sledi tukajj kratak pregled. Otvoril je shod s pozdravom člani naš gospod voditelj, temu pozdravu je prikloplil isti govornik zanimiv pouk o življenju na deželi in v mestih; ta primerjava nam je jasno kazala pot, katero naj tozadevno hodimo. Velja naj nam pravilo, kdor le more naj ostane doma; kdor pa mora iz doma, ta naj bo čuječ, da se ne izneveri veri in narodu svojemu. Teh zlatih naukov hočemo se ne le držati, temveč tudi v tem smislu vsakomur svetovati. Zelo je ugajala šaljiva deklamacija »Razni stanovi«, ki sta jo predavali članici Ivanka Horvat in Nežica Petrovič. Predsednica Terezija Breznik nas je v lepih besedah opozarjala na slogo, ki mora vladati v zvezi. Upamo, da njene besede ne bodo ostale brez dobrih nasledkov. Tajnica Marica Potrč se je spustila bolj na praktično polje, ter nam je v svoji zdravstveni razpravi v prvem delu dokazala vpliv zdravega telesa na razvoj dušnih moči po znanem izreku: V zdravem telesu — zdrava duša. Predlagala je nadalje, da naj stopijo v spored naših zborovanj tudi črtice iz domačega zdravoslovja. Otvori nam nekako ta nov sistem predavanj s prav zanimivo in poučno črtico o varstvu in čuvanju zobovja. Posebno so vsem ugajale besede članice Ane Lovrenčič; govorila je o dolžnostih služkinje glede verskih načel napram otrokom svojih predpostavljanih. To poučno predavanje je bilo sestavljeno iz zanimivi, deloma resni, deloma šaljivi obliki. Vzbujala je govornica ne samo vsestransko zanimanje, temveč tudi občo veselost ker je vedela, bi rekla, kar umetno menjavati resno besedo z dovtipi. Po končanem oficijelnem vsopredu povzame zopet besedo gospod voditelj. Njegove besede so veljale v slovo osebi, ki je celo leto žrtvovala svoje moči, svoj prosti čas v korist krčevinskemu bralnemu društvu, oziroma naši zvezi. Ta delavna oseba, naš neutrudljivi pevovodja in režiser gosp. Alojzij Krajnc, tajnik kmetske posojilnice zapušča namreč Ptuj, ker ga kliče cesar med svoje čete, ker mora opasati vojaško sabljico. Z zahvalnimi besedami gospoda govornika se združimo me vse, ter mu skupno kličemo: »Hvala na vsem! Na svidenje! Živio! Gospod Krajnc se na to ša sam v ginljivih besedah poslavlja od društva in zveze, povdarjajoč, da mu toletno delovanje v omenjenih društvi in bivanje med ptujskimi katoliškimi Slovenci povzročuje težko ločitev. Tolaži ga le zavest, da katoliško narodna ideja tudi tukaj zmaga, da napreduje mladeniška organizacija tudi pri moškem spolu je dokaz temu, najmlajši »Ptujski orele«. Burni živio klici tvorijo konec medsebojnega poslavljanja. Po dveurnem razgovarjanju razšli smo se z zavestjo, da dekl. zveza napreduje in se v polni meri zaveda svojih dolžnosti. Prihodnji shod se vrši zopet

tretjo nedeljo meseca oktobra, to je 15. Opozarjamo vse članice dekl. zveze, da se polnoštevilno udeležijo shoda ter privabijo seboj še drugih deklet. Žalostno je, kar opažamo pri naših shodih, da manjka pač vsakokrat precej deklet iz zveze. Na svidenje prihodnjič v prav obilnem številu! — Pod pokroviteljstvom krčevinskega bralnega društva je priredila združena katoliška mladina, »Dekliška zveza« in mladi »Orel« dne 24. septembra ljudsko veselico v prostorih Narodnega doma z zelo zanimivim vsopredom. Otvorilno besedo je imel urednik Straže g. Kemperle; pozdravil je v imenu krčevinskega bralnega društva mnogobrojno občinstvo, opozarjal na posebne točke programa ter vabil navzoče po končanem oficijelnem delu v spodnje prostore k prosti zabavi. Temu pozdravu je sledilo petje domačega mešanega zbora, ki je pod vodstvom svojega pevovodja gospoda Alojzija Krajnc prednašal res krasno in harmonično več slovenskih skladb. Glavno točko pa je tvorila vpriporitev krasne ljudske igre »Domen.« Res dovršena je bila ta vpriporitev, o tem so pričali glasno doneči aplavzi od strani občinstva. Hvala g. režiserju, kakor izbornu šolanim diletantom. Posebno radostno nas je iznemadil poset vrlega Šentjurskega pevskega društva, ki je se svojim krasnim petjem zabaval občinstvo med posameznimi pavzami kakor pozneje pri prosti zabavi. Čast g. pevovodju kakor pevcem in pevkam! Pri prosti zabavi v spodnjih prostorih menjavali so se govori s petjem. Zvezin voditelj, obnem odbojnik krčevinskega bralnega društva je v svojem govoru zahvalil došle goste od blizu in daleč ter ob enem govoril posvilitne besede neumorno delujočemu pevovodju g. Krajncu, katerega kliče vojaška služba iz slovenske domovine v Gradec. Priljubljenemu odhajajočemu udu zadonel je navdušen »živio« in klic »na svidenje« od vseh strani. Gospod urednik Kemperle je v daljnem govoru se obrnil do novincev naših vrst. Slikal jim je glavne lastnosti, ki naj dičijo vojaka in povdarjal, da krščansko socialna organizacija osobito »Orel« skrbi za tozadevno potrebno vzgojo in pripravo. Razven velečastitega gospoda kaplana Erhatica od sv. Jurija ob Ščavnici oglasilo se je k besedi še mnogo naših vrlih mladeničev, osobito orlov. Živahno se je vse gibalo in se zabavalo. Čas je le prehitro minul. Razšli smo se z željo, da bi v kratkem zopet prišlo do takega sestanka. Marica.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Polletno poročilo »Mladeniške zveze«. Naša Mladeniška zveza je imela tekom prvega polletja pet dobro obiskanih shodov. Prvi mesečni shod in ob enem občni zbor je bil 8. januarja, vkljub zelo slabemu vremenu se je zbralo okrog 40 mladeničev. Predsednik, tov. Plavec nam je podal kratak pregled o delovanju in predavanjih v preteklem letu. Govorilo se je največ o alkoholu ter je priznal, da člani M. zveze niso brez potrebe zahajali v gostilne. Izrazil je željo, da bi se shodov, katere prireja Zveza Slov. Mladeničev, udeležili vselej polnoštevilno. Nato se je prav prisrčno zahvalil č. gosp. duhovnemu

voditelju za njih požrtvovalno delovanje. Po poročilu tajnika se voli odbor, ki ostane star le namesto odstopivšega knjižničarja tovariša Holca se je izvolil Alojz Strajnsak. Drugi mesečni shod je bil 2. svečana. Shod otvorijo g. duh. voditelj in razvijejo govor o ljudskem štetju in o krivicah, ki so se godile Slovincem na Koroškem. 2. Liberalci in njihova neznačajnost in liberalno združništvo v Celju. 3. Važnost knjigovodstva. Tovariš Grabar je govoril o lepem vedenju posebno pri vojaških naborih in sicer je povdarjal, da ni lepo in da je neollikano, če fantje ob vojaških naborih pišejo po kakih vratih, kar potem berejo tujci in potem trdijo, da smo surov in neollikan narod. Tovariš Plavec je govoril o nezmernosti, v pijači in nas je opozoril na nekatere slabe navade, nadalje kako je treba ravnati, ako imamo v družbi tujca ali bolj izobraženega človeka. Govoril je nadalje o pobojih in dvo bojih. Gospod duh. voditelj so nam še bolj obširno opisali dvoboj in njega strašne nasledke. Po kratkem razgovoru se je shod končal. Navzočih je bilo približno 70 mladeničev. Tretji mesečni shod se je vršil 19. sušca. Zborovanje je otvoril tovariš predsednik Plavec in je pozdravil navzoče, ki jih je bilo okoli 61. Govoril je o mladeniču, ki izstopi iz šole. Vse ga vabi, dobri tovariši ga vabijo v Marijino družbo in Mlad. zvezo, slabi pa ga vabijo k ponočevanju in v gostilne. Mladenič, ki se navadi pijačevati, pijačjuje vedno, krade in zapravlja staršem imetje, ko pa se oženi, zapravi otrokom premoženje, ženo stori nesrečno, otrokom zapušča slab zgled, njemu pa ostane beraška palica. Č. g. duh. voditelj pripomni, da je dolžnost mlad. zv., da pridobiva mladeniče in jim daje priložnost, da se lahko pošteno zabavajo in se na tak način odvrtaajo od slabe in pregrešne zabave. Mladina rada išče družbe in veselja, če ne najde dobre, pa slabo in pregrešno. Č. g. duh. voditelj so govorili o govorništvu, kako si je sestavljati govore. 2. Važnost združništva. Po enournem zborovanju se je shod zaključil. Četrto zborovanje se je vršilo 7. majnika. Č. g. duhovni voditelj so govorili o razpustu državnega zbora, in kako je nastal državni zbor. Nadalje govori tovariš Plavec o bližajočih se državnozbornih volitvah. Nato govori tajnik o oliki po delavnicah. Č. g. duh. voditelj so nam dali nekaj nasvetov z ozirom na tiste, ki bi se šli učiti kake obrti. Zborovanje se konča. Navzočih 34 mladeničev. Peto zborovanje se je vršilo 18. junija. Govorili so č. g. duh. voditelj in sicer, kaj so poslanci in njih naloga. Naloga države. Prvič skrbeti mora, da se ohrani sv. vera, ki je temelj državam. Drugič skrbeti mora, da se ljudstvo primerno izobrazi. Tretjič skrbeti mora, da je dosti delavcev, da jim priskrbi cena stanovanja. Dolžnosti podložnikov do države.

Poljčane. Da naše izobraževalno društvo ne spi, temveč krepko deluje, kaže to, da smo si postavili novi oder, in sedaj privkrat na njem igrali. Ker nam med šolskim letom prostori naše ljudske šole niso bili na razpolago, zato smo šele 24. septembra obhajali slavnost, v čast

in proslavo Njih Veličanstva našega svitlega cesarja Franca Jožefa I. Ob obilni udeležbi občinstva se je vršila slavnost po sledečem vspredu: Najprvo pozdravi mladenič Jožef Lavrenčič vse navzoče v kratkem a jednatnem govoru. Nato so nam naši vrli slavčki zapeli dve krasne pesmi: Eno samo rožo in Rožmarin. Slavnostni govor pa je govoril gospod bogoslovec Rezman. Prav lepo nam je opisal cesarjevo potovanje po slovenskih deželah, pa tudi zvestobo, udanost in ljubezen, s katero so Slovenci vsikdar sprejemali milega vladarja. Pred krasno, z zelenjem in venci ozaljšano in umetno razsvetljeno cesarjevo podobo smo skupno zapeli cesarsko pesem. Potem so nastopili naši vrli mladeniči in predstavljali šaljivo igro: Krčmar pri zvitem rogu. Nato dekleta izobraževalnega društva: Svoje glavna Minka, in zopet mladeniči: Kmet Herod. Vse tri igre so iztekle prav dobro in povzročile med občinstvom obilo smeha in zabave. Čeravno nam je dež nekoliko nagajal, vendar so se ljudje veseli in zadovoljni vračali na svoj dom. Vsa čast vrlim mladeničem in dekletom, da so tako korajžno nastopali, presrečna zahvala pa č. g. Ivanu Altu za njihovo požrtvovalnost in obilni trud, ki so ga imeli, da so nam oskrbeli novi oder. — Pri prosti zabavi, ki se je vršila v gostilni g. Svetlina, so se vrstile deklamacije, petje in govori z gromovitimi živjokli na našega milega sivolasesga vladarja. Ob tej priliki se je tudi nabralo za Slov. Stražo 7 K 62 v. Draga mladina, le tako naprej po začrtanej poti. Ni se nam treba strašiti in sramovati, če tudi nas naši sovražniki pikajo in zasramujejo, najboljši odgovor jim je to, če skupno, složno in pogumno vztrajamo pri začetem delu v korist in blagor slovenski domovini. Narodu slovenskemu pa kličem s pešnikom Gregorčičem:

Bog čuvaj te še mnogo let,
Da srečen zreš slovenski svet,
Da srečno, slavno in edino
Premilo vidiš domovino.

Sv. Magdalena v Mariboru. Dne 24. septembra smo imeli dobro obiskan mesečni sestanek »Dekliške zveze«. Govor je bil o poglavitnih dolžnostih mladenk, ki pristopijo k »Dekliški zvezi«. Tudi več deklak je nastopilo z navduševalnimi govori in deklamacijami. Prav veselo jih je bilo poslušati. Nato se je dalo k »Dekliški zvezi« vpisati več novih deklet. Tako je prav! Vsa poštena Magdalenska dekleta naj se združijo pod zastavo »Dekliške zveze«! Prihodnji mesečni sestanek bode 29. oktobra popoldne po večernicah v društveni sobi.

Cirkovce. Kadar imam čas, vzamem najrajši v roke »Naš Dom«, katerega vsakokrat željno pričakujem. Veseli me, ko čitam, kako se po mnogih župnijah mladina giblje in pridno deluje za vero in milo našo slovensko domovino, pa pride mi vedno na misel, zakaj bi se tudi pri nas ne ustanovila dekliška zveza? Oh, kako veselo bi bilo potem v naši cirkovski župniji! Pa Bog ve, kako dolgo bomo še čakali na to! Novo župnišče je že izgotovljeno, prostor za nas dekleta je že tudi pripravljen,

samo začeti je treba. Gospod urednik si gotovo mislite, da je cirkovška mladina okamenela, ker od vseh strani dobivate poročila v »N. D.«, le iz Cirkovec ni nobenega glasu. Pokažimo torej vsaj me dekleta, da še živimo, in s tem se nam morebiti posreči vzdriniti tudi naše fante zaspance.

Cirkovška mladenka.

Sv. Ana na Krembergu. Poglejmo nekoliko v naše zvezino delovanje. Pripoznati moramo, da se je dekliška zveza, kolikor mogoče natanko ravnala po svojih pravilih. Skrbela je posebno, da bi pridobila mlada dekleta za goreče častilke Najsvetejših Src in presvetega Rešnjega Telesa, ter jih tako obvarovala pred zanjami hudobnega sveta. Z veseljem so se dekleta oklenila bratovščine Najsvetejših Src. Pobožno pristopajo vsaki prvi petek v mesecu ali v nedeljo k mizi Gospodovi, nekatere celo vsaki teden, da se tam okrepčajo ter zadobijo moči, boriti se zoper notranje in zunanje sovražnike, katerih nikjer ne manjka. Imamo vpeljana tudi bratovščino vednega češčenja sv. Rešnjega telesa. Molitvene ure so se opravljale posamezno; sedaj smo se pa združile, precejšnje število nas je, ter skupno opravljamo molitvene ure pred pozno službo božjo od pol 9. do pol 10 ure prvo nedeljo v mesecu. Bivši duhovni voditelj vlč. g. V. Lorenčič so nam oskrbeli majhne knjižice iz Cirilove tiskarne v Mariboru. V tej knjižici so molitve za dve uri, je lepo trdo vezana, z naslovom »Družba vednega češčenja« ter stane 30 vinarjev. Marsikatera mladenka mi je že večkrat zatrdila: »Trije dnevi v mesecu mi delajo največ veselja; takrat pozabim na vse britkosti, na vsa zaničevanja, ki so me zadela. Ti dnevi so: Prvi petek v mesecu, prva nedelja, ko opravljamo združene svojo molitveno uro in druga nedelja, ker takrat ima navadno dekliška zveza poučni shod. Za vse te vesele molitvene ure, se pa imamo zahvaliti svojemu duhovnemu voditelju vlč. g. V. Lorenčiču. Bog naj jim obilno poplača. Me pa obljubimo, ravnati se po njihovih navodilih. Vidite, draga dekleta izven dekliške zveze, da nismo brez veselja, če tudi g. ne iščemo po gostilnah, na plesiščih in grešnih tovaršijah. Pridite, drage deklice anovske v naše društvo, pridružite se dekliški zvezi, in kmalu boste spoznale, kako neskaljeno veselje biva med nami, kako prisrčna ljubezen nas veže med seboj. Žal vam bo le to, da tega že niste prej spoznale. Torej vse k zvezi! Bog in domovina!

Zreče. Člani Marijine družbe imamo praviloma vsaki mesec po enkrat nauk v cerkvi. Potem še se navadno zbiramo k poučnemu shodu v družbenem prostoru. Tu se vadimo tudi v govorništvu. Pri zadnjem dekliškem zborovanju nam je Ana Komperšek opisovala viharno življenje človeško, Julika Golčar opisovala je lepoto krščanstva, Zefika Leskovar slikala je čednosti Marije, Barbika Lamut vzpodbujala je k spoštovanju materinskega jezika, Amalija Lajhar pa nas je navduševala za Dekliško Zvezo, ki se bo tu ustanovila dne 15. oktobra, ko bode v deseto leto svojega obstanka stopila naša družba Marijina. Zadnji čas

je dobila dve lepi zastavi družba Marijina, mladeniški oddelek svojo, in dekleta svojo. Obe zastavi so napravile častite šolske sestre v Mariboru. Blagoslovili so jih o priliki sv. birne dne 8. julija prevzvišeni knezoškof. Mladeniški prapor na eni strani kaže sliko Srca Jesusovega, a na drugi sv. Alojzija; Dekliška zastava pred očuje češčenje presv. R. Telesa in pa deviško mater Marijo.

Družbenica.

Iz Koroškega. Tudi me koroška dekleta smo doživele letos na praznik Marijinega imena lep dan, ki nam bo ostal vsem v nepozabnem spominu. Vršil se je skupni shod vseh Marijinih društev na Koroškem in sicer o pol dne v romarski cerkvi v Podgorjah v Rožu, popoldne pa v Sv. Jakobu. Nekaj nenavadnega za koroško ljudstvo, ko se je pomikala velika množica slovenskih Marijinih hčera v slovesni procesiji z zastavami proti cerkvi. Nad 200 se jih je zbralo iz vseh delov Koroške, iz Podjuna, iz celovške okolice, iz Ziljske doline in iz lepega Roža. Dopoldanska slavnost se je vršila tako-le: Ob ¼10. uri vhod v cerkev. Potem slovesna pridiga na čast M. B., pridigal č. g. dr. Martin Ehrlich, profesor bogoslovja v Celovcu. Nato slovesna sv. maša in skupno sv. obhajilo. Po sv. maši smo se na novo posvetile preč. Devici in zapele »Slovo od Marije« in med zvonjenjem in molitvijo odšle v Sv. Jakob. Tam je bil skupen obed v »Narodnem domu.« Popoldne je bil v Sv. Jakobu blagoslov s petimi litanijami. Potem pa smo šli zopet v »Narodni dom«, kjer je bilo zborovanje. Gospod Matej Ražun, župnik v Sv. Jakobu, pozdravi vse župnice ter izrazi svoje veselje nad obilno udeležbo, ki je jasna priča dekliške zavednosti. Nato nastopi vodnica šentjakobske Mar. družbe, gđc. Uršika Gabruč, ter v poljudnih in ginjenih besedah pozdravi svoje sestre ter jih spodbuja k vstrajnosti in medsebojni ljubezni. Pri nas na Koroškem je to nekaj nenavadnega, da bi dekleta nastopila z govori. Za tem stopi na oder kot zastopnica celovške Mar. družbe gđc. Mičika Migler, katera s prav dekliško navdušenostjo svari pred izdajstvom najdražjih svetinj, ki nam jih hoče iztrgati nemški napuh. Tajnica M. dr. v Medgorjah, Amalija Lužnik, razloži dolžnosti slovenske mladenke napram Bogu in narodu ter ojači potrebo edinosti in sloge, ker le v tej je moč in napredek slovenske mladine. Nato povzame besedo preč. g. dr. Janko Arnež, župnik v Zrelcu, ki nam prav živo naslika nevarnost plesa, ki je velika rakrana na telesu slovenskega naroda. Pozivlja dekleta M. dr., da vsaj one popustijo ta nesrečni ples, ki toliko gorja povzroči. Tukaj nam je bila dana prilika, spoznati urednika »Bogoljuba«, ki je stopil na oder, prinašajoč pozdrave iz Kranjske ter spodbujajoč, da tuđ mi Korošci glede M. dr. ravnamo po zgledu sosednih dežel. Ne smemo se preveč ravnati po polzevem vzgledu. Le prehitro nam je minil čas in morale smo se vrniti na svoje domove, a prenovljene in poživljene z zavestjo, da nismo same pod Marijino zastavo, ampak da jih sto-

tine hodi to pot. Drage štajerske mladenke, ko to berete, vedite, da pri nas na Koroškem je vse drugače kot pri vas. Od vseh strani nas zatirajo in le težko nam je obstati zraven, imamo pa le malo priložnosti se skupno navduševati in ogrevati. Zato Vam pa kličem: spominjajte se svojih zatiranih sester v tužnem Korotanu, da tudi me enkrat dospemo do prave stopinje. Sprejmite h koncu pristržne po-zdrave od koroške mladenke.

Konjice. Naša dekliska zveza je imela od junija sem štiri sestanke, ki so bili pohvalno obiskani in dovolj zanimivi. Pri sestanku dne 4. jun. sta si vzeli Pavrič Ana in Rak Marija snov za svoja govorčka iz češčenja presv. Srca Jezusovega; prva je omenjala obljube presv. Srca svojim častilcem, druga pa je razpravljala, kako se posvetiti in s čim častiti presv. Srca Jezusovo. Pukl Ana in Obrul M. sta deklamirali. Potem je podala Malka Solarjeva nekaj prav dobrih misli o delu, ki človeka ohrani zdravega, veselega, čilega, zadovoljnega, in ki ga pripelje do blagostanja, dočim ga lenoba pelje v pogubo. Tudi je povdarjala pomen štedljivosti, ki človeku pomaga, da si lahko priskrbi izobrazbe — dobrih knjig — in da tudi lahko otira bratovske solze; a grajala je pa nezmerčnost, ki je povod nesreče in žalosti. Dobro je povedala tudi Julia Kumer svoje misli, ki so v kratkem te-le: Me želimo biti srečne. K sreči pa spada tudi možnost, druge osrečiti. To oboje pa bomo dosegle, če bomo mladost v poštenosti in nedolžnosti preživele ter si potrebnega znanja v gospodinjstvu itd. pridobile. Zato, dekleta, ne smete biti zdaj suhe veje, to je, brezbrizne, malomarne, ampak delavne, blažiti si morate srce, bistrifiti um, vnemati se za vse dobro — potem ne bo upanje, ki se stavi na Vas, prazno. Potem je še gospod voditelj povedal nekatera splošna pravila dostojnega občevanja med seboj, je opozoril na zavod društva sv. Marte in Gradcu, in slednjič priporočal, nabirati zdravilskih rastlin in cvetic za domačo lekarno, ki je precejšnje važnosti. — Dne 2. julija je bil 5. mesečni sestanek in takrat je po mični pesmič Malka Solarjeva kaj dobro orisala botrebno podrobno narodno delo, ki obstoji v tem, da se razširjajo in okrepujejo naše organizacije, da se narodna zavest še bolj utrjuje, da vsak Slovenec ve, da je ponos biti slovenske krvi. Matilda Furman je govorila prav prepričevalno o napačnem strahu pred ljudmi, Pukl Ana pa o pomenu in vplivu pogostega sv. obhajila. Pesmica „Oj hišica očetova“ je kaj povzdignila vpliv Malkinih besed. — Šesti poučni shod smo imeli dne 7. avgusta. Po pevski točki je nastopila Lamut Marija in je govorila o uljudnosti, ki napravi človeka ljudem prikupljivega. Marija Rak je deklamirala s pristržnim čutom pesmico „Pevka“ in potem povdarjala potrebo pravilnega izgovarjanja in pisanja slovenskega jezika. Roza Lamut je nato deklamirala pesmico „Kdaj si najbolj lepa“ in povedala neko poučno dogodnico. S tem sestankom

smo dovršili polovico poslovnega leta. Potem so se še pa zbrala dekleta v društvenem prostoru dne 8. septembra. Č. g. Jurhar je kazal in razlagal skioptične slike iz svetih krajev v Palestini, za kar smo mu prav hvaležni. To so bili redni sestanki dekliske zveze v tem času. Omeniti pa tudi moramo en izvanreden sestanek ob priliki velike ljudske veselice, katero je bralno društvo priredilo na vrtu „Narodnega doma“ v Konjicah dne 3. septembra. Obiskanje bila ta veselica naravnost dobro. Domači in sosedje so prihтели res v obilnem številu. Zdržili smo na tej veselici zabavo s koristnimi nauki. Za prvo je skrbela godba in pa lepo ubrano petje, za katero se prav pristržno zahvalimo vsem cenj. pevkam in pevcem, posebej pa še g. Avg. Mastnaku, ki jih je izuril in petje vodil. Veliko zlatih naukov vsem, posebej še pa mladini, je dal v svojem govoru preč. g. dr. Korošec; njegovih besed ljudje ne pozabijo. In kaj naj rečem o igri „Vestalka“? Gotovo mi bo de vsak, kdor je videl in slišal, potrdil, da je bila lepo uprizorjena. Ze rimske obleke so gledalce zanimale, in dekleta so pa tudi dobro pogodile svoje vloge. Samo žal, da zaradi šuma in stiske niso vsi vsega slišali in videli. In mislim, da potovanje po Palestini je bilo tudi zanimivo, podučno, da vendar brez truda in nevarnosti in strahu priti Turkom v roke. Čisti dobiček 100 K se porabi za ureditev in pomnožitev društvene knjižnice. To kar sem poročal, je sicer že nekaj, kar se je, storilo v tem času, ali pregovor pravi: Kdor ne napreduje, nazaduje. Zatorej glejmo, dragi udje bralnega društva in še posebej mladeniči in dekleta, da bomo napredovali v zanimanju in navdušenju za dobro stvar, v skrbi za lastni in naroda blagor!

Gornja Radgona. Tretje četrtletno poročilo o delovanju dekliske zveze. Dne 2. julija je priredila zveza slavnost v proslavo sv. Cirila in Metoda. Vspored: 1. Dekleta zapoje pesem: „Lepa naša domovina.“ 2. „Slovenska mladina se poklanja presv. Srcu Jezusovemu“, igra v enem dejanju, predstavljala so dekleta. 3. „Sv. Ciril in Metod na Slovenskem“, pesem, deklamuje Tončka Petovar. 4. „Velegrajska himna“, pesem, zapela so dekleta. 5. Zakaj slavimo sv. Cirila in Metoda? Govorila je Pepeca Strah. In nazadnje so še dekleta predstavljala saljivo in ob enem potčno igro „Jeza nad petelinom in kes.“ S tem je bila končana slavnost, od katere so se vračali vsi zadovoljnih obrazov. Dne 23. julija smo imele sedmo mesečno zborovanje po tem le vspredu: 1. „O lepem vedenju“, nadaljevanje, govorila je Mica Pintarič. Opominjala nas je posebno, da se moramo tudi do domačih, posebno starišev, lepo in olikano vesti ter s tem dajati našim mlajšim bratom in sestricam v domači hiši lep vzgled. 2. „Narodno delo slovenske dekliske“, dialog, govorili sta Nežika Osojnik in Trezika Vreča. 3. Branje iz knjige „Slovenska gospodinja“, nadaljuje Tončka Petovar. Nato je sledil poslovni govor predsednice, ki je veljal vč. g. duh. voditelju.

Bili so skozi štiri leta naš blag in požrtvovalen voditelj, ki so vkljub preobilnega dela drage volje in z največjo požrtvovalnostjo vodili čolnič naše dekliške zveze. Zato se jih hočemo pač vedno hvaležno spominjati. Najlepše pa bomo pokazale svojo hvaležnost do njih, ako bomo vestno izpolnjevale njih nauke, katerih smo premnogo slišale v cerkvi, kakor tudi pri poučnih shodih v čitalnici. Dne 30. julija je priredila dekliška zveza v prostorih čitalnice slavnost kot odhodnico in ob enem za god vlč. g. duh. voditelju. Slavnost se je vršila po tem le vspredu: 1. „Vrlemu možu“ (Simon Gregorič), pesem, deklamuje Tončka Petovar. 2. „Kaj cvetlice danes pripovedujejo?“, igra v dveh dejanjih, predstavljajo otroci. 3. G. Lančič se v imenu vseh navzočih in vseh faranov poslavlja od č. g. duh. voditelja. 4. „Ob slovesu“, pesem, zložila domačinka Kristina Pintarič, deklamirala Tončka Kovačič. Nato je govoril podpredsednik bralnega društva g. Josip Pelcl in izročil č. g. kot častnemu udu tukajšnjega bralnega društva zasluženno častno diploma. Odhajajoči so se ginjeni zahvaljevali: to prireditve in nam obljubili, nas ohraniti vedno v blagem spominu. Slavnosti se je udeležilo mnogo deklet in tudi drugega občinstva, tako da je bila čitalniška soba natlačeno polna. In kako tudi ne, saj so bili odhajajoči vsem blag in ljubeznjiv. Zelimo jim mnogo blagoslova božjega v novem delokrogu! Naš osmi poučni shod so je vršil dne 20. avgusta tako-le: 1. Predsednica Nežika Osojnik pozdravi novo-došla č. g. Ivana Luskarja in g. Antona Veraniča, ki sta se odzvala vabilu in, nam nato tudi obljubila, da hočeta po svojih močeh z zvezo sodelovati in jo podpirati. 2. Anica Gomilšak nam je kaj lepo, mišno in poučljivo opisala letošnje romanje Slovencev na Trsat, katerega se je tudi ona udeležila. 3. „Dekleta, zavedajte se, da ste Slovenke!“ dvogovor, govorili sta Tončka Kovačič in Anica Osojnik. Pokazimo, da smo Slovenke prvič v verskem oziru, drugič z obnašanjem do domačih, do višjih in z obnašanjem do drugega spola in tretjič v gospodinjstvem oziru. Nato so č. g. duh. voditelj razložili tuje besede z vprašalnih listkov. V nepozabnem spominu pa nam ostane 3. septembra, ko se je vršil pri nas velik dekliški shod, o katerem pa smo že itak natančneje poročale. Deveti mesečni sestanek smo imele

dne 10. septembra. Vspored: Marija Tacl nas je navduševala: „Bodimo verne in narodne mladenke!“ Trezika Štefanec je govorila, kako naj porabimo čas svoje mladosti, poseano pa je povdarjala, kako naj delujemo v dekliški zvezi. Amalija Vajs je predavala, na kaj smemo in moramo biti ponosne: prvič moramo biti ponosne in Bogu hvaležne, da smo rojene in vzgojene v sv. katoliški cerkvi, drugič moramo biti ponosne, da smo Slovenke, in tretjič da smo Marijine hčerke. Ne sramujmo se nikjer in nikdar svojega verskega prepričanja; ne sramujmo se pokazati, da smo Slovenke in ne sramujmo se pa tudi nikdar Marijine svetinje, ki nas spominja, da smo, četudi nevredne, hčerke Marijine. Nato je Anica Gomilšak brala nadaljevanje iz knjige „Slovenska gospodinja.“ Vsi poučni shodi so bili polnoštevilno obiskani.

Rajhenburg. Dovolite, gospod urednik, v Vašem cenj. listu majhen prostorček rajhenburški mladenki, da napišem par besed svojim tovarišicam. Iz Rajhenburga še sploh ni bilo nobenega dopisa, odkar imamo tukaj ustanovljeno dekliško zvezo. Ravno tako, kakor da bi vse mladenke zaspale za narodno izobrazbo. Upala sem vedno, da se bo katera druga oglasila — sposobnejša od mene. Pa zastonj, ves up je splaval po vodi. Kmalu bo dve leti preteklo, kar imamo tukaj dekliško zvezo, ali da bi se poročalo, kako kaj napredujemo, o tem ni sluh ne duha. Zalibog jako slabo napreduje tukajšnja dekliška zveza. Resnico moram povedati, da je jako malo mladenk, ki bi se zanimale za narodno izobrazbo. Predsednico smo si izvolile, pa ne vem, ali jo je zima vzela, ker se nič ne oglasi. Leto bo kmalu minilo, pa še nismo imele nobenega poučnega shoda. Če bo šlo tako naprej, bo kmalu naša dekliška zveza zasnivala večno spanje. Po drugod mlade vse bolj napredujejo kakor mladeniči in tmaajo svoje mesečne sestanke. Rajhenburški mladeniči pa bodo nas mladenke osramotili, ker oni imajo redno svoje telovadne vaje kot Orli, in kakor sem slišala, se pripravljajo tudi za igro. Zatorej, zdramimo se tudi me rajhenburške mladenke in se sedaj toliko bolj poprimimo dela, ker smo zdaj tako zaostale. In to tudi upam, da boste z veseljem storile! Zdjaj odlagam pero željo, da bi se še katera druga mladenka oglasila. — Rajhenburška.

Govorniške vaje.

Pozdrav mladenkam.

(Govorila na dekliškem shodu na Oljski gori Trezika Sketa iz Braslovč.)

Lansko leto so se zbrale na tem mestu trume mladeničev, ki so prihiteli od vseh strani, da se navdušijo za svoje ideale in za delo po bralnih društvih, mladeniških zvezah in orlovskih odsekih. Mogočne čete so bile takrat in

njihovi nasprotniki so s strahom gledali te čete, ker so videli, da proti tako značajnim mladeničem nič ne morejo. Po enem letu smo se zbrale pa me ravno na istem mestu, da se tudi navdušimo za boj, ki ga moramo bojevati z našimi nasprotniki. Z velikim veseljem smo prihiteli danes gori na ta hrib. Kaj ne, predrage mladenke, saj tega dneva smo se že dalje časa iz srca veselile. Pa zakaj? To vpra-

šanje nam bo današnji dan popolnoma jasno raztolmačeno. Zato pa najprvo, kar se mi zdi moja dolžnost, Vas, preljube mladenke, iskreno pozdravljam z besedami: Bog Vas sprejmi in Marija, naša mogočna zaščitnica, naj Vas varuje, da ostanete še nadalje edine, složne in navdušene. Zbralo se nas je danes res krasno število iz bližnjih, kakor tudi iz daljnih krajev, da si zopet na novo oživimo svojega duha, da bomo vedno krepkeje in krepkeje potegovale se za pravico našo, za mili naš materni jezik. In dolžnosti nas kličejo v boj za slovensko domovino, ona vzdihuje bod težkim jarmom ljutih sovražnikov, ona kliče na pomoč vse zavedno ljudstvo, da jo še vsaj zadnji hip otme. In me? Poglejte, zbrale smo se, ker nas vse vodi eden in isti namen, ena in ista misel in želja. Z združenimi močmi, kakor je rekel naš presvitli cesar, ko je prijel za žezlo.

Z združenimi močmi smo se tudi me name-nile, mislimo in želimo oteti našo Slovenijo krutim rokam naših še žalibog zaslepljenih narodnih nasprotnikov.

Pozdravljam Vas, mladenke, nadalje v imenu dekliske zveze v Braslovčah. Srčna Vam hvala, da ste prihiteli v tako obilnem številu, in da se niste ustrašile daljnega pota sem gori na Oljsko goro! Kaj ne, mladenke, tukaj se nam zdi, da smo bližje Brezmadežne, kakor v dolini, od tukaj že danes gledamo pred seboj veselo prihodnost in velik preobrat po naši krasni Savinjski dolini, ako gremo, dokler je še čas, neustrašeno v boj. Srce nas more bolati ob pogledu in spominu na čas letošnjih državnozbornskih volitev. Pač slovenski rod ni nikdar pričakoval toliko nesramnih napadov na krščansko misleče ljudstvo, posebno pa na prečastito duhovščino od svojih zaslepljenih sinov. Kaj so vse počenjali naši nasprotniki, je tako že vsem znano in prežalostno bi bilo opisovati njihove najpodlejše nakane. Koliko so morali prestat častiti gospodje duhovni voditelji, koliko slišati nesramnih besed, še dejansko napadati jih ni bilo sram!

In koliko je pretrpel ob tem času naš nad vse ljubljani kandidat preč. g. dr. Korošec, kateri je vkljub zbesnelih nasprotnikom stal trdno kakor skala, in končno tudi zmagal; kajti ni se nasprotnikom posrečilo preslepiti naše dobro in zavedno ljudstvo. Zato pa tudi kličem danes v imenu vseh deklet, mojih mladih sestric široke Savinjske doline: Bog naj živi vrlega poslanca in naj ga ohrani še mnogo let!

Kaj pa mladenke? Hvala Bogu, tudi one niso mirovale, ko so videle pretečo nam nevarnost. Tudi savinjske mladenke so šle s svojim ščitom s sliko naše mogočne zaščitnice v boj za vero in dom. Pokazale ste, da tudi Ve nočete zaostati zadaj. Hvala Vam iskrena, prosim pa Vas, da ostanete še nadalje takšne, kot ste bile do sedaj; začelo se je tudi pri nas svitati in mladenke so spoznale, koliko dobrega lahko store.

Pač pa so obžalovanja vredne nekatere, ki še niso spoznale pravega krščanskega namena, ki so žalibog še pomagale našim nasprotnikom. Pa zaupajmo na božjo pomoč, da jih Marija ne bo zapustila. Tudi njim se bodo enkrat odprle oči, da bodo spoznale resnico.

Me pa, predrage tovarišice, naprej po črtani poti, naprej, dokler nam je odločen čas, pravice, ki so last krščanskega in slovenskega naprej do zmage. Ne mirujmo nikdar, branimo ljudstva, branimo se tujega nasilstva, kajti tukaj je naš rojstveni kraj, tukaj nam je tekla naša zibelka in mati nas je učila svoj jezik. Naša zemlja je naša last, ne odnehajmo nikdar, delujmo vstrajno. Me smo mlade in zdrave, imamo dobre voditelje in svetovalce, kdo nam more do živega? Ravnajmo se, kakor nas oni uče, delujmo po njihovem vzgledu in prebirajmo pridno v katoliško-narodnem duhu pisane knjige in časopise. Nobeno slovensko dekle pa ne sme biti brez „Našega Doma.“ Tam se naučimo marsikaj dobrega in koristnega, da začnemo tudi me vendar enkrat spoznavati pomen delovanja in si pridobivati vedno več izobrazbe. Veste, ljube mladenke, sedaj nam je še odprta pot, po kateri prispemo do vzvišenih ciljev. Ne sramujmo se, pokazati pred celim svetom, da smo hčerke katoliške in slovenske matere ter članice dekliskih zvez. Ne ozirajmo se prav nikdar na posmehovanje nasproti strank, strank, ki hočejo ugonobiti vse, kar je božjega. Varujmo se enakih zapeljivih in las-kajočih se družb.

Ves narod naj spozna, kaj vse premore odločna volja slovenskega dekleta. Ona ima dovolj dobrih lastnosti, da potegne s svojo vzornostjo tudi druge za seboj. Veselo je gledati pridno čebelico pri njenem delu, a kako lepo pa je gledati slovensko dekle na bojnem polju za slovenski narod s krasnim dekliskim znakom na prsih! Ona je up naroda; kajti kakoršna je že kot dekle, ostala bo tudi v prihodnjem zakonskem stanu, ako ga jej Bog odloči.

Vsako pismo, mile mladenke, kolekujmo v prid omejnim Slovencem, kajti vera nas uči, da naj pomagamo svojemu bližnjemu. To je naša dolžnost. Podpirati obrtnike, ki so pravega krščanskega prepričanja. To je ljudstvo, ki spoznava resnice in zavrača vse zvijače in hujskanje propalega tabora, ki še žal obširno gospoduje tudi med nami v Savinjski dolini. A danes je prišla tista ura, ko si bomo sestrsko podale svoje desnice kot znak edinosti, združenja in sloge; danes trdno oljubimo: naprej, dokler ne zmagamo, a Bog in Martja pa z nami! Me korakamo po začrtani in jasni poti. Naj cvetijo torej dekliske zveze po zeleni Štajerski, kakor nedolžne rožice v vrtecu, kajti:

Ti nam Slovenija draga
Si bila in bodeš vse dni,
Saj zate trpeti in vmreti
Se slovensko dekle ne boji.

„Slov. Kat. izobr. društvo Kres“ v Gradcu

se nahaja sedaj v hiši društva sv. Marte Prokopigasse 12. I. Najbližnji vhod je skozi obok na Herrengasse mimo Glockenspiel-Bazarje. Društveni prostori so odprti vsak večer. Katoliški Slovenci in Slovenke, pristopajte k temu edinemu »Kat. ljudskemu društvu v Gradcu.«

Mohorjani! — „Slov. Straža“ vas kliče.

Zopet vas je družba sv. Mohorja razveselila s krasnim književnim darom. Za udnino dveh kron dobite šest lepih knjig, katere vam bodo krajša-le dolge zimske večere. Za ta dar ste gotovo družbi zelo hvaležni. Kako pa lahko najlepše izkažete hvaležnost? Družba sv. Mohorja sama ima svoj sedež v mestu, kjer prebivajo najbolj zagrizeni naši narodni nasprotniki, ki nam hočejo ugrabiti našo lepo zemljo in zatreti naš mili slovenski jezik. Družba sv. Mohorja je največja slovenska trdnjava v naši, narodno najbolj ogroženi Koroški in njenem glavnem mestu Celoveu. Veliko napadov je morala že prestati od strani nemških nestrpnih, in zato jo bo gotovo razveselilo, ako bo vsak Mohorjan v znak hvaležnosti, da mu za tako nizko ceno podaja vsako leto toliko duševnega kapitala in zabave, ob sprejemu knjig daroval za Slovensko Stražo vsaj 10 vin.

Mohorjani! Lansko leto ste se radi odzvali naši prošnji in poslali skupno 2748 K 4 vin. Srčna vam hvala za ta lep dar. Prosimo vas pa, da se nas tudi letos spomnite s še obilnejšim darom. Slovensko Stražo čaka v tujem letu ogromno delo, katero bo pa mogla izvršiti le, ako bo dobila za to potrebna sredstva. Armada Mohorjanov šteje nad 84.000 članov, ako bi daroval vsak član Slovenski Straži vsaj 10 vin., bi se nabrala že lepa svota, s katero bi bilo obmejnim Slovincem veliko pomagano. Gg. poverjeniki družbe sv. Mohorja — prav vsi pomagajte Slovenski Straži, naberite pri razdelitvi knjig kar največ darov.

Mohorjani! Slovenska Straža zaupa v vas in je prepričana, da se bode po vaši požrtvovalnosti lani nabrani znesek letos vsaj potrojil.

O s r e d n j i o d b o r v o d s t v a
S l o v e n s k e S t r a ž e .

Uredniški pogovor.

Letos smo imeli hudo sušo in uredniku se je gotovo posušilo črnilo, da se že dolgo ni oglasil na platnicah. No, sedaj je namočil dež in tudi urednikovo črnilo zopet teče. Urednik je bival zadnje mesece večinoma po raznih obravnavah na deželi, in tako se je doma lahko črnilo posušilo. Veselo je biti na deželi, toda urednik je tak človek, ki vidi solnčne in senčne strani. Opazoval je ljudstvo, njega žitje in bitje,

veselje in žalost. Prinesel si je celo torbo spominov in vtiskov s seboj. Naj vam jih nekaj iztrese iz torbe! Pa dekleta naj ne pričakujejo, da bodo leteli cukrčki iz torbe. Ne, malo tobaka bo, pa ne za pridne, ampak za tiste, ki še ne vedo, da živimo v dvajsetem stoletju.

Kamorkoli je urednik prišel, povsod se je slišala ista pesem: o suši in draginji, pa o krivicah, ki nam jih

delajo prevzetni nemškutarji. Toda še drugi sovražnik je, ki nam preti s poginom, zajedel se je v naše meso, pa ga ne vidimo. Ta sovražnik je alkohol, pijančevanje. Človek se mora za glavo prijeti, kako se pjančuje v nekaterih krajih, pije se in vpije po krčmah svetek in petek, pijejo mladi in stari, možje in žene.

Tu pridem v vas, ki je slovela nekdanjo svojih korenjakih-značajih. Kmetje so bili premožni in vas je dala slovenski domovini lepo število odličnih rojakov. In dandanes, kolika sprememba! Stajerčijanstvo se šopiri, sedanji zarod misli le na pijačo, kmetje so zadolženi, ljudje nimajo nikakšnega zmisla za višje reči. Kdor da na pijačo, ta kaj velja, in če bi bil tudi sam črni peklenšček. Ideali so umrli v srcih! In kako je nastala ta sprememba? Od nekod iz velikega mesta je prišel mož in otvoril sredi vasi krčmo. Ker vas ni ob veliki prometni cesti, ni krčma za tujce, ampak edino za domačine. Krčmar si je vbil v glavo, da so kmetije samo zavoljo njega tu! Govoril sem z možem-poštenjakom iz druge vasi. Rekel je: „Hvala Bogu, pri nas še ni krčme, pa se tudi občani upiramo z vsemi močmi otvoritvi krčme. Kakor hitro bi se krčma odprla, bi začela mladina pohajati tje, fantje bi začeli krasti doma, da bi imeli za kaj piti, nazadnje bi tudi „stari“ hodili iskat kratkega časa v krčmo. Priložnost napravi iz človeka vse.“ Mož je povedal zlato resnico. Tista vas je pa tudi res vzorna v vsakem oziru. Hišam se že na zunaj pozna blagostanje, kmetje so ponosni, poštene, narodni, dobri kristjani.

Prišel sem v neki večji kraj. Ravno so bili vojaki tam, ki so se celo spehani vračali od manevrov. Z njimi je bilo več častnikov. Želeli so si pač vsi skupaj miru. Toda tolpa podivjanih in pijanih fantov je hotela ponoči pokazati korajžo. To je bilo tuljenje in kričanje, ki je trajalo celo noč! Lep vtisek so morali odnesti častniki o teh divjakih! In po teh smeteli gotovo sodijo celo ljudstvo.

Sploh se vidi očitno: Kjer mi naše mladinske organizacije in pri tistem delu mladine, ki ne mara o tem nič slišati, raste od dne do dne nezaslišana podivjanost. Tu in tam imajo fantje dober zaslužek, bodisi pri železnici, pri tovarnah ali pri regulaciji rek, toda bele vrane so tisti, ki si kaj pomorejo in prihranijo. Vse se zapije! To je temeljno gospodarsko zlo pri nas, da naši ljudje ne vedo, kaj z denarjem, če ga imajo kaj več v žepu. Ta je prodal les, oni vole, tretji konje. Kaj sedaj? V krčmo, dokler je kaj!

Na potu stopim v neko gostilno in si naročim večerjo. K meni stopi znan mož, že celo omamljen, in reče: „Glejte gospod, danes sem celi dan zapravil. Doma kopamo krompir in orjemo, moral bi biti zraven, pa sem tu! So sed je dobro prodal kobilo in me je povabil v krčmo!“ — In če boš te ljudi poprosil, naj dajo kak vinar za dobrodelne namene, ti obrnejo hrbet. Alkohol jim je zamoril vsak čut za kaj višjega. Vzemimo vse slovenske kraje skupaj, kdo bo izračunal, koliko našega narodnega premoženja se zapije! Ko bi se le deseti del tega obrnil v dobre namene, bi nekaj bilo. Nemci zbirajo denar za Šulferajn in Südmarko, ustanavljajo nemške šole, kupujejo naša posestva, mi pa pijančujemo — domovini v čast! Hvala Bogu, ni povsod tako, ali po mnogih krajih je, in to zlo raste od leta do leta. Slavni angleški državnik Gladstone je rekel: „Alkohol zahteva več žrtev kakor kuga, lakota in vojska.“ V resnici, v starih časih niso Turki toliko škodovali našemu narodu, kakor sedaj pijančevanje. Alkohol nam podivja mladino, uničuje fizične in dušne moči, razdira mir v družinah, požira posestva, polni ječe, norišnice in bolnišnice.

Res, draginja je velika, a za krčme je še vedno preveč denarja. To so žalostni vtiski, ki jih je prinesel s seboj popotnik-urednik. Zastavimo vse sile, da se ta rakova rana med nami omeji, če se že ne da popolnoma izrezati. Urednik.